

Empowered lives.
Resilient nations.

Хурлын үр дүн

НҮБХХ-ДДБОС-гийн төсөл “Байгаль нуурын сав газрын хил дамнасан экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн менежмент” (Байгаль нуурын төсөл)
<http://baikal.iwlearn.org>

ОХУ ба Монгол Улс

Удирдах зөвлөлийн бүсийн д^од^оа^аж^ау^уд хурал

Байгаль нуурын шим мандлын улсын дархан цаазат газд^уи б^оё^са^ед^оуи д^оа
Танхой, ^ИО^О

2015 ^иу 7 ^на^дуи 29-30

Хурлын дарга: Мамаев Владимир Олегович, НҮБХХ/ДДБОС-гийн бүсийн зохицуулагч,
НҮБХХ-ийн Стамбул дахь Бүсийн Төв

Хурлын хөтөлбөр: ^да^да^аж ^аа^ад [English](#), [Mongolian](#), [Russian](#)

Оролцогчдын нэрс: [download](#)

Илтгэл, тайлан, танилцуулга материал: [download](#)

О^ае^да^ад С^оа^ед^оуи А^жн^еи А^до^аж^ау^уд б^од^оуи с^ид^ее^и:

Төсөл хэрэгжсэн 2012-2015 онд хийсэн ажлын үр дүнг тайлагнах. Байгаль нуурын сав газрын экосистемийн дарамтыг бууруулах Стратеги үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг танилцуулах

Empowered lives.
Resilient nations.

Төслийн Удирдах Зөвлөлийн (ТУЗ) Бүсийн дэргэд хурал 2015 оны 7 сарын 29-30 ны өдрүүдэд ИОО-ын Танхойд Байгаль нуурын шим мандлын Улсын дархан цаазат газруудыг зохион байгуулагдав.

Хурлын нээлт

В.О.Мамаев хурлыг нээж, хурлын зорилгыг оролцогчдод товч танилцуулав.

Оролцогчдыг угтан:

- Буриад улсыг төлөөлж суугаа ОХУ-ын Холбооны Зөвлөлийн гишүүн, Тулохонов Арнольд Кириллович.
- Байгаль нуур төслийн үндэсний зохицуулагч, ОХУ-ын Холбооны Байгалийн Нөөцийн Хяналтын Албаны (Росприроднадзор) дэд захирлын үүрэг гүйцэтгэгч Амирханов Амирхан Магомедовичыг төлөөлж, Байгаль нуур төслийн Оросын техникийн захирал Шеховцов Александр Андреевич.
- Монголын талын төлөөлөгчдийн тэргүүн, Монгол улсын Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын дэд сайд М. Хүрэлсүх.
- Буриад Улсын Байгалийн Нөөцийн нэгдүгээр орлогч сайд, Лбов Александр Валентинович.
- ОХУ-ын Холбооны усны нөөцийн агентлаг, Ангар-Енисей Мөрний Сав Газрын Усны Менежментийн Захиргааны дарга, Благов Владимир Карлович.
- НҮБХХ/ДДБОС-гийн бүсийн зохицуулагч, НҮБХХ-ийн Стамбул дахь Бүсийн Төв Мамаев Владимир Олегович.

Төслийн 4 жилийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн ажлын үр дүн

Энэхүү асуудлаар хуралд оролцогчдод зориулж НҮБТҮА-ны олон улсын үйлчилгээний жижиг төслүүдийг хариуцсан газрын дарга Кёрк Баябос (GPSO) Байгаль нуур төслийн санхүүгийн тайланг гүйцэтгэсэн ажилтай холбон тайлбарласнаас гадна төслийн жил бүрийн төсвийн хэрэгжилтийн талаарх мэдээллийг танилцуулав.

Үүний дараа С.В. Куделя төслийн ажлын үр дүнг бүрэлдэхүүн бүрээр (төслийн баримт бичигт тусгасны дагуу) тодорхой танилцуулж, хүрсэн гол үр дүнгүүдийн талаар дэлгэрэнгүй мэдээлэл хийв.

Төслийн 4 жилийн хугацаанд хийж гүйцэтгэсэн ажлын санхүүгийн ба техникийн үр дүнгийн талаар гишүүдээс санал хүсэлт гараагүй бөгөөд ТУЗ үр дүнг хүлээн авч батлав.

Стратеги Үйл Ажиллагааны Хөтөлбөр (СҮАХ)

СҮАХ-ийн концепци, хэрэгжүүлэх үе шат болон үйл явцын тухай олон улсын зөвлөх Пол Гремилион ТУЗ-ийн гишүүдэд мэдээлэл хийлээ. СҮАХ-ийн төслийг хоёр жилийн хугацаанд ОХУ, Монгол улсын экспертүүд боловсруулсан бөгөөд яамдын холбогдох газрууд оролцсон.

Дараа нь төслийн үндэсний техникийн захирал, А.А. Шеховцов төслийн дунд шатны үнэлгээгээр гарсан зөвлөмжийн дагуу СҮАХ-ийг боловсруулах ажилд сүүлийн нэг жилийн хугацаанд холбогдох яамдууд болон сонирхогч талуудыг татан оролцуулсан болохыг тэмдэглэв. ОХУ-ын Байгалийн нөөц, экологийн яам хөтөлбөрийн төсөлтэй танилцсаны үр

Empowered lives.
Resilient nations.

дүнд, төслийн ОХУ-ын үндэсний зохицуулагч А.М. Амирхановт тус яамны Гадаад хамтын ажиллагааны газрын даргын Н.Р.Инамов захидал илгээж, хөтөлбөр нь яамны бодлого зорилготой нийцэж байгааг илэрхийлээд, төслийн ТУЗ хуралд дэмжиж, батлахыг санал болгосон байна.

В.О. Мамаев энэхүү хөтөлбөрийг батлахыг ТУЗ-д санал болгон СҮАХ-ийн бичиг баримтыг багцлан хоёр орны хэмжээнд батлахад бэлэн болгох асуудлыг төслийн удирдлагад даалгав.

Монгол улсын Байгаль орчин, ногоон хөгжил, аялал жуулчлалын яамны (БОНХАЖЯ) мэргэжилтэн Борчулууны Саранцэцэг удирдлагын зүгээс СҮАХ-ийг батлахыг Монголын талын төлөөлөгчдөд үүрэг болгоогүйг мэдэгдэв.

Үүний хариуд В.О. Мамаев одоогийн нөхцөлд СҮАХ-ийг Монгол улсын Засгийн газар (БОНХАЖЯ) батлах тухай яригдаагүй, харин төслийн ТУЗ-өөр батлах тухай яригдаж байгааг тайлбарлаад, харин үүний дараа СҮАХ-ийг хоёр орны холбогдох яамдад батлуулахаар хүргүүлнэ гэдгийг хэллээ.

С.В. Куделя нэмж хэлэхдээ, СҮАХ-ийн экспертүүдийн ажил үүрэгт тусгагдсаны дагуу хийсэн ажлын талаар яамны холбогдох газруудад мэдээлэх ёстой байсан бөгөөд хөтөлбөрийг боловсруулах явцдаа яамнаас гаргасан саналыг тусгасан болохыг тайлбарлав.

Энэхүү хэлэлцүүлэгийн дараа төслийн ТУЗ-өөс СҮАХ-ийг дэмжин батлав.

В.О. Мамаев Байгаль нуурын төсөл дуусахаас өмнө СҮАХ-ийг холбогдох яамдууд дэмжин батлана гэж найдаж байгаагаа илэрхийлэв.

Эцэст нь В.О. Мамаев СҮАХ-ийг хоёр орон дэмжсэний дараа гарын үсэг зурах арга хэмжээ зохион байгуулах зөвлөмжийг хурлын шийдвэрт оруулав.

Төслийн 2012-2015 онд хийсэн ажлын гол үр дүн

Буриад Улсын Байгалийн Нөөцийн нэгдүгээр орлогч сайд А.В. Лбов Байгаль нуур орчмын хөгжүүлэхэд оруулсан төслийн ажилд талархаад уул уурхайн олборлолтын төлөвлөлт ба хэрэгжүүлэх явцад усан орчны экосистем, биологийн олон янз байдлыг хамгаалах талаар хийгдсэн туршилтын төслийн үр дүнгээр илтгэл тавив.

Ус цаг уурын хүрээлэнгийн Усны секторын эрхлэгч доктор Г.Даваа Г (Монгол) Байгаль нуурын сав Газрын Усны Чанарын Мониторингийн Уялдуулсан Хөтөлбөрийн талаар илтгэл тавив.

ШУА-ийн Сибирийн салбарын Нуур судлалын хүрээлэнгийн судлаач доктор Л.М. Сороковикова (ОХУ) «Сэлэнгэ мөрний адаг орчмын усны чанарын судалгаа» сэдвээр илтгэл тавив.

Усны Үндэсний Хорооны дарга Ц.Бадрах (Монгол) ОХУ, Монгол улсын хамтарсан Байгаль нуурын сав газрын мэдээллийн төвийн хүрээнд хийгдсэн «Байгаль нуурын сав газрын хүрээлэн буй орчны төлөв байдал 20112-2013» илтгэл тавив.

Байгал нуурын Экологийн атласын редакцийн зөвлөлийн дарга В.М. Плюснин, ШУА-ийн Сибирийн салбарын В.Б.Сочавын нэрэмжит Газарзүйн хүрээлэнгийн судлаач В. Богдановийн (ОХУ) хамт Экологийн атласыг хэрхэн боловсруулсан талаар «Байгал нуурын Экологийн атлас» сэдэвт илтгэл тавив.

Empowered lives.
Resilient nations.

Төслийн үндэсний техникийн захирал С. Төмөрчөдөр (Монгол) «Байгаль нуурын сав газрын хил орчмын бага гүнтэй уст давхаргын газар доорх усны нөөц баялгийн өнөөгийн байдал ба хамгаалалт, менежмент» сэдвээр илтгэл тавив.

Төслийн үндэсний техникийн захирал А.А. Шеховцов (ОХУ) усны нөөцийн эдийн засгийн хөшүүргийн аргыг хэрэглэн Буриад улсын эдийн засгийн асуудлын шийдлийг сайжруулах талаар илтгэл тавив (ЭЗХАХБ-тай хамтарч хийсэн).

Байгаль нуурын Шим мандлын Улсын Дархан Цаазат Газдүй захирал В.И. Сутула «Байгаль нуурын эрдэнийн хэлхээ: Танин мэдэхүйн аялал жуулчлал хөгжүүлэх хамтарсан төслийг Байгаль нуурын Шим мандлын Улсын Дархан Цаазат Газарт хэрэгжүүлсэн» талаар илтгэл тавьлаа.

«Заповедное Подлеморье» ХТХГ-ын захирал М.Е. Овдин, НҮБХХ–ДДБОС «Байгаль нуурын сав газрын хил дамнасан экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн менежмент» төсөлтэй Забайкальски Байгалийн цогцолборт газартай «Заповедное Подлеморье» хамтарч хийсэн ажлын үр дүнгээс танилцуулав.

Хаалтын ажиллагаа

А.К. Тулохонов Байгаль нуурын шим мандлын Улсын дархан цаазат газарт энэхүү арга хэмжээг зохион байгуулахад тусалсанд талархаж байгаагаа илэрхийлэв. В.О. Мамаев үүнийг шийдвэрт тусгахаар болов.

Ц. Бадрах үг хэлж оролцогчид болон төслийн ажилд хамтран оролцож туслалцаа дэмжлэг үзүүлсэн бүх байгууллага, зөвлөхүүд, хүмүүст талархал илэрхийлэв.

А.А. Шеховцов төслийн үндэсний захирал А.М. Амирхановийг төлөөлж төслийн гүйцэтгэсэн ажлыг өндөр үнэлж байгаа талаар хэлээд мөн төслийн үндэсний техникийн захирал хувьд А.А.Шеховцов Холбооны Зөвлөл, Улсын Дум болон НҮБХХ/ДДБОС-гийн бүсийн зохицуулагчид талархаж байгаагаа илэрхийлэв.

ОХУ-ын Холбооны Байгалийн Нөөцийн Хяналтын Албаны ахлах мэргэжилтэн шинжээч Д.Ю. Ламзина Байгаль нуурын төсөл, Холбооны Байгалийн Нөөцийн Хяналтын Албаны хамтын ажиллагааны талаар танилцууллаа.

В.О. Мамаев төслийн УЗ-д шийдвэрт дараах асуудлыг хэлэлцэж, тусгахыг санал болгов.

- Төслийн хүрээнд гүйцэтгэсэн ажлыг сайшаан дэмжих
- СҮАХ-т суурилсан ДДБОС-ийн Монгол улс, ОХУ-д зориулсан шинэ төслийг боловсруулж, НҮБХХ-т санал хүргүүлэхэд бэлэн болгох\
- ДДБОС, НҮБХХ, ЮНЕСКО, ЭЗХАХБ-д төслийн УЗ-өөс талархал илэрхийлэх

В.О. Мамаев оролцсон бүх хүмүүст хандаж, хийж гүйцэтгэсэн ажилд нь талархал илэрхийлээд хурлыг хаав.

Төгсгөлд нь ОХУ-ын Холбооны Зөвлөлийн гишүүн А.К.Тулохонов БНБУ-ын төрийн шагналыг НҮБХХ/ДДБОС-гийн бүсийн зохицуулагч болон төслийн удирдлагад гардуулав.

БОНХАЖ-ын дэд сайд Б.Хүрэлсүх төслийн ажилтнуудыг Монгол Улсын төрийн яамны жуух бичгээр шагнав.

Буриад улсын Байгалийн нөөцийн яамны дэд сайд А.В.Лбов НҮБХХ/ДДБОС-гийн бүсийн зохицуулагч болон төслийн удирдлагад ОХУ-ын БНЭЯам болон Буриад Улсын БНЯамны талархалын бичгийг гардуулав.

Empowered lives.
Resilient nations.

Хурлын хаалт ба гарсан шийдвэр

Сонссон тайлан, илтгэл болон ирүүлсэн мэдээлэл мөн хурлаар хэлэлцсэн асуудлын үр дүнд үндэслэн төслийн УЗ-өөс дараах шийдвэрийг гаргаж байна. Үүнд:

- 1) Төслийн 2012-2015 онд хийж гүйцэтгэсэн ажлын тайланг хүлээн авч төсөл дууссаны дараа төслийн хэрэгжилтийн талаарх бүрэн тайлан гаргахыг төслийн менежерт үүрэг болгох.
- 2) Төслийн төсөв хөрөнгийн зарцуулалтын тайланг хүлээн авч, төсөл дууссаны дараа санхүүгийн тайланг төслийн УЗ-д гаргаж өгөхийг төслийн менежер болон UNOPS-д даалгах.
- 3) Төслийн эцсийн шатны үнэлгээг 2015 оны 10 дугаар сард хийлгэж үр дүнг УЗ-д танилцуулах.
- 4) СҮАХ-ийн танилцуулсан хувилбарыг баталж, хөтөлбөрийн төслийг үндэсний түвшинд батлуулахаар дагалдах албан бичгийн хамт хоёр улсад (үндэсний) хүргүүлэхийг төслийн удирдлагад үүрэг болгох.
- 5) СҮАХ-ийг хоёр улсын яамдын түвшинд батласны дараа олон улсын байгууллага, бусад сонирхогч талууд, олон нийтийг оролцуулсан ёслолын арга хэмжээ зохион байгуулахыг зөвлөх.
- 6) Төслийн үйл ажиллагаанд оролцсон үндэсний болон олон улсын бүх шинжээчдэд талархал илэрхийлэх.
- 7) Монгол улс, ОХУ-д зориулсан СҮАХ-ийг хэрэгжүүлэх ДДБОС-гийн шинэ төслийн саналыг үндэсний экспертүүдийн оролцоотой бэлтгэж, НҮБХХ-т санал оруулж, Монгол ба ОХУ дахь ДДБОС-гийн үндэсний зохицуулагч нарт хүргүүлэх.
- 8) Энэхүү төслийг хэрэгжүүлэхэд дэмжлэг үзүүлсэн ДДБОС, НҮБХХ, НҮБТҮА, ЮНЕСКО болон бусад байгууллагуудад талархал илэрхийлж цаашид үр өгөөжтэй хамтран ажиллана гэдэгт найдаж байгаагаа илэрхийлэх.
- 9) УЗ-ийн сүүлчийн хуралдааныг амжилттай зохион байгуулж явуулсанд ОХУ-ын ЗГ, БНБУ-ын ЗГ, Байгаль нуурын улсын шим мандлын ДЦГ-ын удирдлагад талархал илэрхийлэх.